

### [Arbejdsministeren.]

bidragydende medlemmer i de anerkendte kasser. Det er regeringens opfattelse, at det bidragydende medlemskab nu har så lille betydning, at det er rimeligt at gå ind for den administrative lettelse, som ligger i afskaffelse af begrebet.

Lovforslaget følger derfor udvalgets indstilling. På et enkelt punkt foreslås imidlertid en overgangsordning; den vedrører de medlemmer, som er fyldt 65 år, og som efter de gældende regler har ret til at blive overført til nydende medlemskab, hvorimod de er for gamle til at blive nyoptaget i en kasse, selv om de i øvrigt opfylder betingelserne.

Udvalget har endvidere foreslået, at den nedre aldersgrænse for optagelse i forsikringen afskaffes, således at alle, der er udskrevet af skolen, kan forsikres, når den fornødne tilknytning til arbejdsmarkedet er til stede.

Regeringen er på baggrund af den nuværende alvorlige beskæftigelsessituation særdeles positiv over for tanken om at forbedre forholdene for de unge. En regel efter udvalgets forslag vil imidlertid være vanskelig at administrere, og regeringen har derfor foreslået loven ændret på en anden og lettere administrerbar måde, der stort set tilgodeser den samme personkreds, nemlig nedsættelse af aldersgrænsen for optagelse i forsikringen fra 17 til 16 år. Der vil herefter være mulighed for at få dagpenge fra man er 16½ år.

Ud over disse tre ændringer har udvalget overvejet spørgsmålet om at sikre, at ingen lønmodtager er uden forsikringsmulighed, og u-landsfrivilliges adgang til forsikring.

Spørgsmålet om at sikre, at ingen er uden forsikringsmulighed, er tidligere gjort til genstand for debat i tinget. Regeringen gav dengang udtryk for, at det er af afgørende betydning, at alle, der ønsker det, har mulighed for at blive arbejdsløshedsforsikret. Regeringen understregede samtidig, at denne udbygning af forsikringen måtte ske inden for rammerne af det allerede eksisterende system. Regeringen fastholder denne målsætning.

Udvalget har gennemgået de nuværende forhold inden for lønmodtagerområdet, bl. a. på basis af konkrete sager om grupper af lønmodtagere, som har ment at være uden forsikringsmulighed, samt overvejet muligheden af, at forholdene senere vil udvikle sig på en måde, der gør det påkrævet at gennemføre særlige foranstaltninger for at sikre grupper af løn-

modtagere forsikringsmulighed. Det er udvalgets konklusion, at der ikke nu eller i den forudselige fremtid er tilstrækkeligt behov for lovændringer. Derimod mener udvalget, at de konkrete sager har vist, at der er behov for at skabe en procedure, der hurtigere og lettere kan bringe en løsning i situationer, hvor det navnlig på grund af det ret store antal kasser er vanskeligt at afgøre, hvilken kasse de pågældende bør optages i. Udvalget har peget på, at det vil være naturligt at overlade iværksættelsen af en sådan procedure til landsarbejdsnævnet.

Regeringen er enig i udvalgets konklusion, og jeg har derfor anmodet landsarbejdsnævnet om at påtage sig denne opgave.

Det er regeringens opfattelse, at udvalgets, og dermed arbejdsmarkedets parters og Arbejdsløshedskassernes Samvirkes, forventning om, at iværksættelsen af denne procedure vil kunne løse eventuelle problemer for forsikringssøgende, uden at særlige regler optages i loven, giver tilstrækkelig sikkerhed for, at man ikke i fremtiden kommer ud for, at grupper med tilstrækkelig tilknytning til arbejdsmarkedet og ønske om at komme ind i det eksisterende system af anerkendte kasser ikke kan finde frem til en kasse, hvor de kan optages. Regeringen er derfor enig i, at der ikke bør fremsættes lovforslag på dette punkt på nuværende tidspunkt.

I overensstemmelse med udvalgets indstilling er der ikke foreslået ændringer vedrørende u-landsfrivilliges adgang til forsikring.

Jeg anbefaler herved lovforslaget til folketingets velvillige og hurtige behandling.

### Ordføreren for forslagsstillerne (Kristine Heltberg) (SF):

Hermed tillader jeg mig at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af arbejdsmedicinske klinikker i alle amtskommuner*, idet jeg i øvrigt skal henvise til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til lov om ændring i adoptionsloven* [af Tange m. fl.].

(Lovforslag nr. L 109. Fremsat 18/11 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

### Justitsministeren (Orla Møller):

Fremskridtspartiet har nu genfremsat sit for-

**[Justitsministeren.]**

slag om ændring af adoptionsloven. Forslaget er helt identisk med det forslag, der blev fremsat i sidste folketingssamling, hvor det dog ikke nåede at blive færdigbehandlet.

Forslaget går altså stadig ud på, at adoption i den store gruppe af tilfælde, hvor det adopterende ægtepar er mellem 25 og 50 år og barnet er under 10 år, skal kunne ske uden medvirken af nogen offentlig myndighed, blot ved en aftale mellem adoptanterne og de hidtidige indehavere af forældremyndigheden, uden at andre betingelser er opfyldt.

Ligesom sidst har forslagsstillerne dog ikke turdet undlade en vis sikkerhedsventil, som det kaldes i bemærkningerne. Adoptionen skal således anmeldes til folkeregistret, der underretter det sociale udvalg. Inden 3 måneder efter anmeldelsen til folkeregistret kan udvalget annullere adoptionen, forudsat at et flertal på  $\frac{3}{4}$  af udvalgets medlemmer stemmer for det.

Efter forslagsstillernes egen opfattelse bør man altså i størsteparten af adoptionssager fravige den procedure, som netop i sidste samling fik en meget bred tilslutning her i folketinget i forbindelse med regeringens forslag om ændring af adoptionsloven. Bortset fra fremskridtspartiet kunne alle partier tilslutte sig, at adoption af børn under 18 år som altovervejende hovedregel kun må bevilges, når et adoptionsråd eller adoptionsnævnet har godkendt ansøgeren som adoptant.

Under førstebehandlingen af fremskridtspartiets lovforslag i sidste samling blev der af ordførerne fra alle partier givet klart udtryk for, at adoptionsundersøgelser er nødvendige for at undgå uhensigtsmæssige anbringelser af adoptivbørn. Det kan derfor nok vække nogen undren, at fremskridtspartiet nu alligevel genfremsætter forslaget. Lovforslagets bemærkninger giver imidlertid ikke nogen forklaring på det, idet de også er ganske uændrede.

Jeg kan derfor blot henvise til, hvad jeg sagde under førstebehandlingen af forslaget i sidste samling. Jeg kan således fortsat ikke anbefale forslaget.

**Inge Fischer Møller (S):**

I forlængelse af den debat, vi havde i marts måned sidste år, hvor vi drøftede det samme forslag, skal jeg på socialdemokratiets vegne klart afvise det. Men da der er gået næsten et helt år, siden vi behandlede det sidst, kan jeg

ikke dy mig for at gentage det spørgsmål, jeg stillede til hr. Tange dengang, nemlig hvilke reelle situationer hr. Tange har haft som grundlag for at komme med de uhyrlige påstande, der er gengivet i bemærkningerne til lovforslaget.

Sidste år var jeg måske lidt venligere end nu, for da sagde jeg, at jeg kunne få oplysningerne under udvalgsarbejdet, men det har vi ikke fået. Da lovforslaget nu er blevet genfremsat, må man jo formode, at der har været lidt tid til at læse på lektien, og derfor vil jeg bede om, at de eksempler bliver fremdraget her og nu.

**Birgitte Oxdam (V):**

Det foreliggende lovforslag er som nævnt af justitsministeren en genfremsættelse af et lovforslag med samme indhold fra sidste år. Venstre må igen i denne samling totalt afvise forslaget.

Ved forslagets førstebehandling den 19. marts 1976 brugte jeg meget barske ord om forslagets indhold, og dem kan jeg stadig fuldstændig henholde mig til. Jeg skal ikke lægge skjul på, at det undrer mig, at der åbenbart ikke er et fornuftigt menneske i fremskridtspartiet, som kan stoppe et så talentløst forslag, at ikke alt det, alle vi andre fra denne talerstol med store bogstaver i fjor fortalte hr. Tange, har gjort det ringeste indtryk.

Essensen af vores ord var, at adoptionsreglerne skal have ét og kun ét formål, nemlig at søge at sikre det enkelte adoptivbarn det netop for dette barn rigtige hjem. Fremskridtspartiet åbner derimod op for børn som handelsvare. Så forstår jeg i grunden ikke, at hr. Tange ikke tager skridtet fuldt ud og, i stedet for at lade socialudvalgene gribe ind i givet fald, overlader disse sager til forbrugerombudsmanden. Jeg kan ligefrem høre radioen kl. 7.55: »Vi bruger også børn«!

Nok om det forslag, som bør ryge lige i brokkassen.

Mere interessant er det faktum, at der nu foreligger betænkning nr. 3 fra justitsministeriets adoptionsudvalg, hvori man fastlægger de nye retningslinjer for samrådene og adoptionsnævnene ved undersøgelse og godkendelse i adoptionsager. Vi har i retsudvalget modtaget en række protester mod de resultater, adoptionsudvalget er nået til. Jeg tror ikke, at det tjener sagen at gå ind i en drøftelse af denne betænkning her og nu, men mener, at det nu til gen-

**[Birgitte Oxdam.]**

gæld bør finde sted i retsudvalget med udgangspunkt i udvalgets betænkning af den 11. marts 1976 over det forslag til lov om ændring af adoptionsloven, som blev vedtaget i marts 1976.

**Aase Olesen (RV):**

Også jeg deler justitsministerens forundring over, at fremskridtspartiet har følt sig foranlediget til at genfremsætte dette forslag efter den afvisning, det fik sidste år.

Man kan i den forbindelse undre sig over fremskridtspartiets arbejdsform. Der ligger nu – det ved hr. Tange, som er medlem af retsudvalget – en række papirer i retsudvalget, og vi har vedtaget, at de skal behandles under den og den form, og at vi venter på svar fra justitsministeriet. Jeg fatter ikke, at man vil blive ved med at arbejde på denne fuldkommen håbløse facon.

**Ebba Strange (SF):**

Flere af ordførerne har undret sig over, at fremskridtspartiet har genfremsat forslaget om adoption. Jeg vil i og for sig ikke undre mig. Jeg vil bare konstatere, at der altså ingen udvikling sker i den viden og den erfaring og den indsigt, man får i de meget alvorlige emner, som dette handler om, og det kan vi jo så tage til efterretning.

Jeg kan erklære mig enig med fru Birgitte Oxdam i, at det er vigtigt, at vi får diskuteret betænkningen og de henvendelser, vi har fået omkring betænkningen, og det vil vi så gøre i retsudvalget.

Dette forslag skal afvises ligesom sidst.

**Hagen Hagensen (KF):**

Normålt skal en bog eller noget andet skriftligt være virkelig godt, for at det bliver genoptrykt. Den regel følger vi desværre ikke her i det høje ting. Der er ikke grænser for, hvor meget man kan komme med af det ringeste, som alligevel bliver genoptrykt. Det gælder også dette lovforslag. Næsten alle ordførere tog i fjor klart afstand fra det og tilkendegav, at det, lovforslaget drejer sig om, nemlig børn, er en så alvorlig sag for alle, der har med det at gøre, at man ikke kan tage så letfærdigt på tingene, som dette forslag er udtryk for at man gør.

Når det er et genoptryk, behøver jeg jo ikke at sige, at det i og for sig er lige så ufyldstø-

rende begrundet denne gang, som det var sidst. Det følger af, at det er et genoptryk.

Så vil jeg blot føje til, at også jeg gerne i retsudvalget tager del i en drøftelse af forholdene omkring den adoptionsbetænkning, der er kommet. Den kan give grund til megen drøftelse, men det kan dette forslag ikke – det må afvises.

**Inge Krogh (KrF):**

Kristeligt folkeparti går ligesom sidste gang imod dette forslag til forandring af adoptionsloven. Vi mener, at det må åbne muligheder for børnehandler. Vi kunne ganske vist godt tænke os noget mere fleksible regler for kravene til de forældre, der skal adoptere, men derfra og så til blot at forlange, at de skal være mellem 25 og 50 år, er der et meget langt spring. Der er altså ingen som helst undersøgelse af forældrene, og der er heller ikke nogen undersøgelse af barnet. Man har altså ikke nogen som helst formening om, hvorvidt det barn vil passe i det miljø.

Vi må absolut afvise forslaget. Det bliver ikke bedre af, at sagen kan tages op inden for de første 3 måneder. Der kan blive meget store tragedier ud af dette, specielt da det jo er helt åbne adoptioner, hvor begge sæt forældre kender hinanden.

**Tove Jørgensen (DKP):**

Kommunisternes holdning til dette spørgsmål kan præciseres meget kort: vi er principielt modstandere af hvid slavehandel. Derfor kan vi ikke gå ind for det forslag, der foreligger her. Jeg mener ligesom fru Inge Krogh, at det vil danne basis for, at man sælger børn, eller at der laves formidlingskontorer, hvor der også underhånden vil blive tale om salg af børn. Derfor kan vi under ingen omstændigheder gå ind for dette forslag.

**Litten Hansen (VS):**

Som alle øvrige ordførere skal jeg på det skarpeste tage afstand fra forslaget.

Hr. Tange nævner den langstrakte usikkerhed, men almindeligvis tager det kun ca. 4 uger at blive godkendt som adoptivforældre, og i betragtning af, at det tager 9 måneder at gå svanger med et barn, kan det vel ikke siges at være særlig lang tid. Problemet med den lange ventetid, hr. Tange, opstår, fordi der simpelt hen ikke er børn nok. Det er efterhån-

### [Litten Hansen.]

den, og heldigvis, stærkt begrænset, hvad vi får til landet af udenlandske børn. Jeg siger heldigvis, for det første fordi det set ud fra børnenes tarv aldrig kan være den bedste løsning at flytte dem til en ny kultur, dernæst på grund af den højst uværdige og umenneskelige handel med børn, der har været en konsekvens af denne eksport af børn.

Nu vil hr. Tange med dette forslag endnu en gang lukke op for en mulighed for regulær menneskehandel inden for landets grænser. Forslaget afslører sig selv med bemærkningerne om sikkerhedsventilen, som vil kunne anvendes, hvis forældremyndighedsindehaverne fortryder samtykket, eller omstændighederne ikke er helt fine i kanten, som hr. Tange udtrykker det. Her skildrer han klart, hvordan børn i endnu højere grad kan gøres til katebold mellem forskellige instanser. Der mangler kun en sikkerhedsventil, som åbner mulighed for at aflevere børnene igen, på samme måde som man afleverer en hundehvalp eller en kattekilling, når man er træt af at lege med den.

Adoptionssager er alvorlige nok for alle de parter, der er impliceret, og det er en absolut nødvendighed, at det er det offentlige, der formidler adoptionen. Skal der ændres i loven, skal det ikke være for at mildne disse regler, det skal være for at stramme reglerne.

### Ordføreren for forslagsstillerne (Tange) (FP):

Vi nåede ikke at få forslaget færdigbehandlet i sidste samling, og vi nåede ikke engang at få svar på forskellige spørgsmål, jeg stillede i udvalget. Derfor synes jeg ikke, at det er urimeligt, at vi har genfremsat forslaget i denne samling, navnlig fordi det også har vist sig af de avisreferater, der har været af børnesager, at den nye adoptionslov vist langtfra virker så godt, som man havde troet og forventet.

Der har været stor utilfredshed blandt adoptanter – altså nogle, der søger at få børn – med de ændringer, der er sket. Der har været talt om sjakring, at privatpersoner kunne sjakre med deres børn. Men man har på fornemmelsen, at der er endnu mere tale om, at de offentligt ansatte i de forskellige socialcentre og adoptionsnævne sjakrer med børn. Vi så jo Birgittesagen, hvor det heldigvis ved en højesteretsdom for nylig blev fastslået, at hun skulle hjem til forældrene; ellers havde det jo været meningen, at Birgitte skulle have været borta-

dopretet. Vi har set sagen oppe fra Lemvig, hvor det offentlige også groft sætter sig på nogle børn, hvor forældrene var døde, og hvor bedsteforældrene ønskede at få børnene, men hvor det offentlige for mig at se sjakrer med børnene og vil adoptere dem bort.

Dette forslag er udtryk for, at vi har tillid til, at et barns biologiske forældre har større muligheder for at varetage deres barns tarv, end det offentlige har ved de mennesker, der sidder i de forskellige samråd og adoptionsnævne. Jeg vil kun sige, at vi for mig at se er på vej til en meget farlig udvikling, fordi der er tale om, at kun elitefamilier kan få lov til at adoptere børn i fremtiden. Det kan ikke være meningen i det danske samfund, at en almindelig arbejderfamilie ikke skal have ret til at adoptere børn. Det er man på vej til, og det er en meget uheldig udvikling, så vidt jeg kan se, for det er ikke altid afgørende for, hvor godt et barn har det, om det er rige eller fattige adoptivforældre, det får, eller om der er tale om adoptivforældre, der har akademisk uddannelse. Det er ingen garanti for, at et adoptivbarn får det godt og får en god udvikling. Vi har det mest klare eksempel på, at det kan gå galt, fra den kendte sag oppe i Ålborg, Brems-sagen, hvor der ikke engang kun var tale om vanrøgt af børnene, men om direkte mishandling. Der var tale om fire adoptioner til en overlæggefamilie, det var to akademikere. Så kunne det selvfølgelig nemt gå igennem, og så bliver der måske også slækket lidt på de forskellige undersøgelser.

Men som sagt håber vi på, at vi under udvalgsbehandlingen kan få forskellige oplysninger om, hvordan adoptioner foregår, og om, hvordan man skiller de kommende adoptivforældre ud, for det er vor opfattelse, at man går efter usaglige kriterier og kun tillader elitefamilier at adoptere børn, og det mener vi som sagt ikke kan være rigtigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.*

### Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om inddrivelse af underholdsbidrag og lov om børnetilskud og andre familiefærdelser. (Overførelse til kommunerne).*

(Lovforslag nr. L 148. Fremsat 8/12 76).

Lovforslaget sattes til forhandling

#### **Tastesen (S):**

Der er to gode argumenter for, at vi bør tiltræde justitsministerens lovforslag om en ændret fremgangsmåde ved inddrivelse af underholdsbidrag.

For det første vil vi derved lette politiet for et efter politiets opfattelse sikkert ubehageligt arbejde, og man kan vel sige, at det er væsentligt, at politiet beskæftiger sig med mere påkrævede ting. Den lettelse af arbejdsbyrden, som sker her, vil selvfølgelig være til fordel for politiets indsats på andre områder.

Det andet gode argument er, at det bliver kommunen, som får ansvaret for inddrivelsen fremover. Det er jo sådan, at kommunen i forvejen har ansvaret for inddrivelsen af børnebidrag, og det er ligeledes således, at kommunen har ansvaret for bidragmodtagerne. Hvad enten det gælder børnebidrag eller underholdsbidrag, så har kommunen jo ansvaret for bidragmodtagernes hele sociale situation og dermed ansvaret for, at det sker på en rimeligt afbalanceret, social måde, både med hensyn til at inddrive disse bidrag og med hensyn til at få dem bragt videre. Kommunen skal være formidler i mange situationer, og det vil nok være mest hensigtsmæssigt, at det sker på baggrund af den ændrede lovgivning, der kommer her.

Men det er jo ikke alle, der er lige villige til at betale deres underholdsbidrag, og derfor må man have nogle sanktionsformer. De tre sanktionsformer er løntilbageholdelse, udpantning og i yderste fald gælds fængsel.

I forbindelse med fremsættelsen af dette lovforslag ved jeg, at justitsministeren har gjort sig nogle overvejelser over, om han skulle nøjes med de to almindelige sanktionsformer, som givetvis har appel over for de ca. 40.000 bidragydere, det drejer sig om. Men der er et lille mindretal, som løntilbageholdelse og udpantning ikke har nogen virkning på. Derfor har justitsministeren valgt at opretholde begrebet gælds fængsel, også fordi det kraftigt er henstillet fra Kommunernes Landsforening.

Her står nu modstående hensyn over for hinanden. På den ene side hensynet til at sikre en effektiv inddrivelse, og kommunerne mener som sagt, at det opnår man bedst ved at bevare denne mulighed for gælds fængsel. På den anden side drejer det sig om et så lille antal personer, et tocifret antal om året, vistnok under 50, at det alligevel er et spørgsmål, om vi ikke i retsudvalget bør overveje, om den sanktionsform, der hedder gælds fængsel, bør opretholdes, ud fra hensynet til at vi ikke skal belaste kriminalforsorgens institutioner med en gruppe mennesker, som man alligevel ikke kan inddrive nogen penge fra, fordi der ikke er noget at hente. Det er vel et hensyn, vi bør overveje i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag.

Med denne lille bemærkning her til sidst kan jeg på socialdemokratiets vegne tiltræde lovforslaget.

#### **Nathalie Lind (V):**

Jeg skal kun sige, at vi fra venstres side er indstillet på en positiv medvirken til dette lovforslag. Der kan dog være mange ting, vi skal drøfte i udvalget. Jeg mener blot, at hovedsigtet, at vi samler administrationen ét sted, så vi dermed letter politiet for en del opgaver af ikke egentlig politimæssig art, er noget, vi er enige i.

Det, der vel er kontroversielt her, ud over at der er spørgsmål, man kan diskutere, er, hvordan administrationen praktisk kan tilrettelægges. Jeg kan vel nok sætte et spørgsmålstejn ved det, hvis man opretholder den todeling: relationen mellem politiet, der skal afsige dekret om afsoning, og kommunerne, der skal have indberetninger og indbetalinger og vel også afregning. Men all right, lad os diskutere alt det i udvalget. Vores hovedsigte er, at vi er positive med hensyn til at finde løsninger.

Noget, der også kan være kontroversielt, og som den socialdemokratiske ordfører var inde på, er vel spørgsmålet om afsoningsinstituttet. Jeg tror nu ikke, at man kan forenkle det så meget ved at sige, at det drejer sig om så få personer, der indsættes til afsoning. Det afgørende er, hvilken effekt selve eksistensen af dette middel har, hvor stærkt virkende det er. Der er det mit udgangspunkt, det vil jeg gerne sige her, at jeg tror, vi skal opretholde det.

Med disse bemærkninger tilsiger jeg en velvillig udvalgsbehandling.